

7.G

Sedmá generace – společensko-ekologický časopis **6/2022**

Energetická chudoba / COP27 / Klimakemp / Univerzity za klima / Ekojesle /
Zateplování / Vánoční trhy / Živá krajina / Ji.hlava / Sociální fermentace /
Zvířata na silnicích / Malé je milé / Kateřina Kubánková / Jiří Koželouh

Kudy z krize

XXXI. ročník | 90 Kč | 3,50 €

www.textilemountain.com

Textile mountain

Prodáváme pouze
přebytkovou textilní metráž,
galanterii a bižuterní
komponenty. Ekologická
alternativa nákupu pro vaše
projekty.

IG @textile_mountain

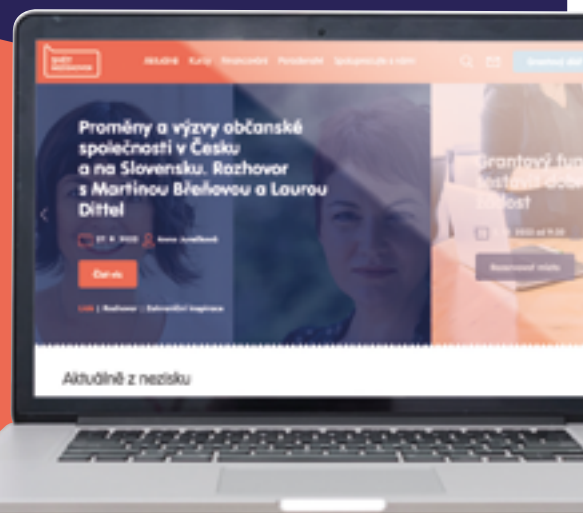
SVĚT
NEZISKOVEK

STÁLE NOVÉ PŘÍLEŽITOSTI

- ✓ rozhovory
- ✓ aktuální dění
- ✓ kurzy
- ✓ konzultace
- ✓ e-learningy
- ✓ akcelerační program
- ✓ Grantový diář

Držte krok se Světem neziskovek
a **přihlaste se** k odběru novinek ještě dnes!

www.svetneziskovek.cz/drzimkrok

20| Klimatická konference opět selhala...

Foto: Janko Ferlič.

42| Vánoční rozmary hříšných lidí...

Foto: Library and Archives Canada.

obsah

TÉMA

- 4| Rozhovor s Jiřím Koželouhem
Energetická krize: je třeba pomáhat cíleně i systémově
S expertem Hnutí DUHA o *Energii lidem*.
- 10| Žaneta Gregorová
Řecko řeší energetickou chudobu komunitní energetikou
V energetické krizi se můžeme inspirovat i od překvapivé země.
- 13| Adriána Henčková
Obnova veřejných budov je v zájmu nás všech
Tri čtvrtiny veřejných budov na Slovensku sú energeticky neefektívne.
- 16| Kristýna Kousalíková
Zvládne Česko solární reparát?
Využijeme šanci na solární budoucnost?
- 20| Radek Kubala
Klimatická konference opět selhala i přinesla naději
Výsledky COP27 jsou rozporuplné.
- 22| Ivana Mířková
Nový prezident: klimatický lídr, nebo oportunist?
Co ekologicky příznivého kandidáti nabízejí?
- 24| Rozhovor s O. Altmanem a T. Martinovskou
Chceme nejen uhlíkově neutrální, ale i spravedlivou budoucnost
Proč hnutí Univerzity za klima stávkovalo?

REPORTÁŽ

- 28| František Jelínek
Klimakemp: týden zasvěcený nejen klimatu
Jaký byl letošní Klimakemp?

SERIÁL

- 31| Zuzana Mukumayi Filipová
Ekojesle: smysluplná výchova v souladu s přírodou
Darina Hlaváčová zakládá ekoeslečky Vzlet.

- 34| Adriána Henčková
Ako ušetriť energiu na školách?
Prinášame nápady slovenských študentov a študentiek.

- 36| Radovan Plášek
Studentští stávkující pohledem politiky (zne)uznání
Jak média reagovala na listopadovou studentskou stávku?

DROBNOHLED

- 38| Rozhovor s Kateřinou Kubánkovou
Zpracovat natrhané ovoce je výzva
Se zakladatelkou spolku Na ovoce nejen o mapě sběrače.

- 42| Kristýna Čermáková
Vánoční rozmary hříšných lidí města pražského
Jak šetrné jsou letošní vánoční trhy v Praze?

- 45| Sebastian Prax, Jiří Malík
Společně pro živou krajinu
Spolek Živá voda školí dobrovolníky.

KULTURNÍ ZAHRADE

- 48| Eva Bakkeslett
Jak se stát kulturním aktivistou – manuál pro sociální fermentaci
Když se zamilujete do kvašení, nepřestanete.

- 51| Kristýna Kousalíková, Marek Soška
Ji.hlava válečná i post-růstová
Válka, intimita, queer, nerůst – to vše přinesl jihlavský festival.

- 54| Kateřina Kudláčová
Špicberky – přízračně nestabilní domov
Kolik stability potřebujeme, abychom se někde byli schopni cítit doma?

- 58| Barbora Bakošová
Malé je nutné
Malé je milé opět připomíná nutnost obrátu k lokálním měřítkům.

editorial

Vážená čtenářko, vážený čtenáři,

letošní rok byl mimořádně bohatý na události — válka, uprchlická vlna, energetická krize, akcelerující rozvrat klimatu a biodiverzity... Snažili jsme se je zachytit, seč nám um a síly stačily. Chtěl bych na tomto místě moc poděkovat všem těm, kteří Generaci nezištně vytvářejí, ať už „na jevišti“, nebo v zákulisí. Jen díky nim mohly všechny ty texty, fotky, audia, e-verze nebo knihy vzniknout.

Ano, knihy. Po loňské knize rozhovorů jsme totiž společně s Lipkou v listopadu vydali povídkovou knihu Mojžíra Vlašína *Podivné přehody ochránce přírody*. Doufám, že vám v těchto pochmurných časech vyloodí blažený úsměv na tváři. Pořít si ji můžete buď samostatně za lidových 200 korun, nebo k předplatnému. K němu nově nabízíme také *Atlas hmyzu* nebo *Berkasovo* — svědectví Dominika Obručky o dobrovolnické pomoci uprchlíkům na balkánské trase. Všechny možnosti najdete na sedmagenerace.cz/obchod.

V příštím, už 32. ročníku našeho časopisu chceme přiblížit témata, jimž jsme se delší čas nevěnovali, například folklór, pytláctví, esoteriku, drogy, hudbu nebo veřejné stravování. V této souvislosti bohužel musím zmínit, že — stejně jako u řady jiných malých médií — je i naše finanční situace kritická. Můžete-li, obnovte si předplatné (jeho cenu zachováváme) a ztraťte o nás mezi svými známými dobré slovo. Za celým redakčním týmem vám srdečně děkuji.

Klidné Vánoce a skvělý rok 2023
přeje

Vít Kocou

Zuzana Mukumayi Filipová – Autentické Peru: tady a teď (7.G 5/2022)

To je fajn, pomáhat by se mělo a vypadá to, že paní je jiná kategorie. Bohužel dneska je módním trendem jezdit do těchto destinací kvůli senzaci a fotit si původní obyvatele jako zvěř v zoo či nějakou atrakci. Mimoto jim tam vozí západní problémy a výdobytky, které je rozkládají jako mor. *Hunek Koperzhu*

Nikola Benčová – Jak se šije taška (7.G 5/2022)

Tenhle článek mě moc potěšil, krásně napsáno. Díky. *Michaela Pichlová*

Mariana Arkai – Umění prožívat, a hlavně naopak (7.G 5/2022)

Krásný článek. Tvorbu pana Miloše Šejna obdivuji. *Martina Marxová, Rychnov nad Kněžnou*

Magdaléna Rojo – Těžká cesta od hornictví k udržitel-nému turismu (7.G 5/2022)

Po přečtení článku o „přeměně“ horníků na lesníky v mexickém státě Oaxaca jsem si vzpomněl na sousední Chiapas. Zde totiž 1. ledna 1994 Zapatova armáda národního osvobození (EZLN) v čele se subcomandantem Marcosem zveřejnila na obranu chudých indiánských rolníků své prohlášení, v němž se uvádí: „Nemáme co ztratit, absolutně nic, nemáme žádnou střechu nad hlavou, žádnou práci, žádnou půdu, žádnou zdravotní péči, žádné jídlo, žádné vzdělání, žádné právo na svobodnou a demokratickou volbu svých zástupců, žádnou nezávislost na cizích zájmech a žádnou spravedlnost pro nás i naše děti. Nyní říkáme už dost!“ Vedle bojů s federální armádou za práva původních obyvatel probíhaly i různá jednání a konference proti neoliberalismu. U nás pak k 1. lednu 1998 vznikla Iniciativa na podporu EZLN, která vydala brožuru *Vzbouřený Chiapas*, od února 1998 do května 2001 uspořádala stejnojmennou fotografickou výstavu na devatenácti místech ČR, také organizovala demonstrace a jiné osvětové akce. *Miroslav Patrik, Brno*

Komunita jako cesta z krize – rozhovor s Janem Blažkem (7.G 4/2022)

Skvělý článek. Snáď se posuneme i u nás. *Tomáš Rajnic, rajnic.tomas@gmail.com*

Karolína Poláčková – Temná budoucnost mloka skvrnitého (7.G 4/2021)

Jezdím na lesní chatu v Poddubí-Kaliště a na jaře letošního roku jsme u chaty objevili v potoce dvanáct mláďat mloka skvrnitého. V červnu přišla bouře a asi je odplavila k Sázavě. Bylo nám jich líto a doufali jsme, že se objeví. Do září nic, a pak najednou po dešti jsme ve skalnaté stráni objevili deset mloků, prohánějících se po kamenitém podloží. Obrovská radost k našim dvěma ježkům, dvěma kočkám, pejskovi

a srnkám! *Richard Tuzar, richardtuzar@gmail.com*

Martina Valentíková – Textil, eko a charita (7.G 3/2019)

Protože jsem v minulosti dvacet let prodávala textil, značkový, neznačkový i použitý – použitý formou takzvaného sekáče –, tak mě hned po umístění kontejneru s logem Sova zajímalo, kdo je provozuje. Je to tak, jak píšete, už před lety provozovali prodejny s použitým textilem. A firmy postupně zakládali a likvidovali. Takže nevěřím, že dobročinnost, pomoc potřebným a lidem v nouzi je jejich prioritou. Lidé, pokud chtějí pomáhat, musí zvážit, do kterého kontejneru použité věci vha-zovat. *Ludmila Kořistková, koristkova@seznam.cz*

Vzkazy redakci

Zaplat pánbůh za tento časopis a všechny, kteří tématům ekologie věnují energii i v dnešní lhostejné době. Děkujeme lidem, kteří se místo potlesku a uznání brodí bahnem posměšků, výhrůžek a nepochopení. Přesně takhle se většinová společnost chová i k přírodě. *Hunek Koperzhu*

Psát nám můžete na sgenerace@hnutiduha.cz, pod články na webu, na naše sociální sítě nebo na adresu Hnutí DUHA – Sedmá generace, Údolní 33, 602 00 Brno. Děkujeme.

Smrtelně nebezpečná ochrana přírody

V loňském roce bylo zavražděno minimálně 200 ochránců životního prostředí, o 27 méně než v roce 2020. K naprosté většině vražd došlo v Latinské Americe. Přestože počet zabíjených aktivistů*ek v porovnání s předchozím rokem klesl, v Brazílii nebo Mexiku se naopak razantně zvýšil. Největší počet smrtelných útoků zaznamenalo právě Mexiko, kde loni především kvůli sporům o zabránění půdy a těžbu přišlo o život 54 lidí, téměř dvakrát více než v roce 2020. Ze čtyřiceti procent se jednalo o příslušníky domorodých národů.

Mimořádná komise pro (mimo)řádné sucho

Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí v září založily novou Ústřední komisi pro sucho. Má řídit postup krajů v obdobích mimořádného sucha: může například omezit nakládání s vodami, rozhodnout o zvýšení průtoku ve vodních tocích, nebo naopak o zadržení vody. Ve třináctičlenné komisi najdeme vedle nominantů obou ministerstev také experty*ky z resortů dopravy, obrany, průmyslu a obchodu, vnitra a zdravotnictví, ze Správy státních hmotných rezerv a Hasičského záchranného sboru. Komisi bude svolávat ministr zemědělství nebo ministr životního prostředí, kteří se budou ve funkci vždy po jednom roce střídát.

Mar Menor, foto: Emma Kent.

Práva pro lagunu

Laguna Mar Menor na jihu Španělska dostala právní subjektivitu podobnou té, kterou mají osoby či firmy. Na příkaz španělského senátu zároveň vznikne systém opatrovníků, jejichž úkolem bude zajistit vymáhání práv laguny a její případné zastoupení u soudu. Cílem rozhodnutí je posílit ochranu cenného ekosystému, který čelí závažným ekologickým problémům a znečištění — například loni došlo v laguně k masivnímu úhynu ryb. V jejím okolí už sice některá opatření platila, místní úřady však podle kritiků dostatečně

nevymáhaly jejich dodržování. Tento krok senátu zatím nemá v Evropě obdoby, podobné snahy ale existují ve Francii ohledně řeky Loiry nebo v Nizozemsku pro Severní moře.

Jednota místo rozmanitosti

Evropský parlament schválil zavedení jednotné nabíječky pro chytré telefony, tablety, čtečky, digitální fotoaparáty, bezdrátová sluchátka, myši a další přenosná zařízení. Podle směrnice musí výrobci od podzimu 2024 používat jediné kabely a zdířky typu USB-C. Notebooků se sjednocení nabíječek začne týkat na konci roku 2026. Nová norma má jednak zjednodušit život lidem a ušetřit jim peníze, zároveň ale i zredukovat množství elektronického odpadu, a to až o tisíc tun ročně. Směrnici se bude muset přizpůsobit i americká společnost Apple, která na nový typ nabíjení hodlá přejít v příštím roce.

Povinný přehled o klimatické krizi

Barcelonská univerzita zavede povinný předmět o klimatické krizi, který si budou muset zapsat všichni studenti a studentky od akademického roku 2024. Podle tamního profesora Federica Demariy k tomuto rozhodnutí sice značnou měrou přispěla týdenní okupace univerzity aktivisty ze skupiny End Fossil Barcelona, reflektuje ale i celkový vývoj společnosti. Přednášky se budou věnovat sociálním i ekologickým aspektům klimatické krize. Vytvořením obsahové podoby kurzu budou mimo jiné pověřeni i akademici, které doporučila skupina End Fossil Barcelona pro jejich zásluhy za bádání v oblasti změny klimatu.

Naděje nejen pro Brazílii

Brazílským prezidentem bude od příštího roku Luiz Inácio Lula da Silva, který tuto funkci zastával už v letech 2003 až 2010. Levicový Lula těsně porazil krajně pravicového Jaira Bolsonara, ostře kritizovaného za škodlivou politiku v oblasti životního prostředí i lidských práv. Budoucí prezident naopak za prioritu své vlády označil boj proti změnám klimatu, rasismu a diskriminaci a konec odlesňování amazonského pralesa, které v posledních letech akcelerovalo. Organizace Human Rights Watch Lulu vyzvala, aby napravil škody, které Bolsonaro napáchal.

Připravila Adéla Fischerová. Kontakt: adelafisch@seznam.cz.

Energetická krize: je třeba pomáhat cíleně i systémově

Domácí ekologické a sociální organizace spojily kvůli aktuální situaci své síly a vytvořily iniciativu s názvem *Energie lidem*. Jejím cílem je pomáhat domácnostem v boji s energetickou krizí a zároveň tláčit na stát, aby umožnil a podpořil dostupnou a obnovitelnou energii pro všechny. O jednotlivých požadavcích i doporučeních iniciativy jsem hovořila s Jiřím Koželouhem, vedoucím programu *Klíma, energie a odpady* Hnutí DUHA.

ROZHOVOR S JIŘÍM KOŽELOUHEM